

Biblioteksplan 2020 – 2023

Antagen av kommunfullmäktige 2019-11-04, § 151.

Foto: Jens Gustafsson

Syfte och styrdokument

Bibliotekslagen slår fast att alla kommuner ska ha en politiskt antagen biblioteksplan som förtydligar bibliotekets verksamhet speglat mot medborgarnas behov. Lagen säger även att biblioteken ska ta särskild hänsyn till prioriterade grupper. Dessa utgörs av personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteter och personer med annat modersmål än svenska. Likaså ska folkbiblioteken uppmärksamma barns och ungas läsning och språkutveckling samt öka kunskapen kring användandet av informationsteknologi.

Syftet med denna plan är att peka ut riktning och målsättning för folk- och skolbiblioteken i Högsby kommun. Den ersätter biblioteksplan Högsby kommun 2016 - 2019. Enligt skollagen ska eleverna i grundskolan och gymnasiet ha tillgång till skolbibliotek. Sveriges folkbibliotek ska verka för att utveckla ett demokratiskt samhälle genom att bidra till fri åsiktsbildning och förmedla kunskap till medborgarna. Ett centralt område för biblioteken är att medverka till att stärka och utveckla intresset för litteratur, utbildning och kulturella upplevelser. Ett folkbibliotek ska vara tillgängligt för alla och verka för att uppfylla medborgarnas behov.

[Bibliotekslagen](#)

[Skollagen](#)

Vision för Högsby kommun 2025

Högsby kommun är en attraktiv och välmående kommun som brukar utan att förbruka, och där alla känner sig välkomna. En kommun där företagsamhet, bra kommunikationer och en välutvecklad service skapar goda förutsättningar för människors utveckling.

Biblioteken i Högsby kommun

Kommunbiblioteket är beläget i centrala Högsby och har öppet 48 timmar per vecka fördelat på 6 dagar. Den digitala plattformen Arena, även kallat 24-timmars bibliotek, utgörs av en portal för information om verksamheten, evenemangstips, lästips och instruktioner för nedladdning av elektroniska resurser.

Biblioteksverksamheten bedrivs med hjälp av 4,5 heltidstjänster fördelat på 6 personer. Hultsfred och Högsby delar på chefstjänsten sedan 2016. Personalen tjänstgör både på folkbiblioteket och i mindre omfattning på skolbiblioteken vid ytterskolorna i Berga, Fagerhult, Fågelfors och Ruda. På Fröviskolan finns en heltidsanställd skolbibliotekarie som även tjänstgör i Ruda. Gymnasieskolan har eget skolbibliotek men elever och pedagoger besöker huvudbiblioteket regelbundet för kunskapsinhämtning och läsfrämjande aktiviteter. Biblioteket ligger under kultur- och fritidsförvaltningen som i sin tur lyder under kommunstyrelsen.

Mål: *Biblioteket ska bidra till samhällets service genom att fungera som en demokratisk mötesplats och skapa möjligheter för delaktighet, kunskapsinhämtning, kultur och integration. Biblioteket ska stärka sin roll som en öppen demokratisk plats dit medborgarna kan komma och ta del av och påverka utbudet. Alla ska känna sig välkomna till biblioteket oavsett kön, religion, etnicitet, politisk uppfattning och sexuell läggning.*

Uppföljning: Antal besök, antal evenemang och antal nya användare.

Bibliotekspersonalen är en viktig hörnsten i verksamheten och ska ges möjlighet till fortbildning och kompetensutveckling inom olika områden. Initiativ till egen fortbildning och användandet av digitala verktyg ska uppmuntras. Genom samarbete med Biblioteksutveckling Region Kalmar län anordnas i dag utbildningar inom det digitala området, inom bemötande och inom det läsfrämjande området.

Mål: *Personalen ska ges möjlighet att delta i för verksamheten prioriterade utbildningar och även medverka i kollegialt lärande där samverkan med andra aktörer kan bidra till att utveckla biblioteksverksamheten. Personalgruppens sammansättning ska spegla dagens samhälle och bör därför även inkludera personer med annat modersmål än svenska. Särskild vikt ska läggas på fortbildning och användning av den digitala tekniken för att bättre kunna medverka till att minska det digitala utanförskapet.*

Uppföljning: Antal genomförda utbildningsdagar. Personalgruppens sammansättning.

Barn och unga är enligt lagen en prioriterad grupp och bibliotekets insatser riktar sig till allt från de minsta barnen upp till gymnasieåldern. Samarbeta med BVC, fritidsenheten, barnomsorgen, skolan och familjecentralen bedrivs inom det läsfrämjande området med träffar som har som mål att bidra till en ökad läsmotivation. Evenemangen består av författarbesök, bokdepositioner, besök av småbarnsgrupper, teater, sagostunder, workshops kring teknik/skapande, boktips och biblioteksinformation. Tillsammans med Biblioteksutveckling Region Kalmar län med medfinansiering från Kulturrådet erbjuds ett flertal lässtimulerande evenemang för barn och unga. Barnkonventionen och dess grundläggande principer om alla barns rättigheter och lika värde ska utgöra en viktig grundpelare i bibliotekets arbete med målgruppen.

Mål: *Barn och unga ska ha en hög prioritet inom verksamheten. Arbetet med projekt Stärkta bibliotek (inriktning läsutveckling för personer med annat modersmål än svenska) ska implementeras i den ordinarie verksamheten. Insatser inom de läsfrämjande, källkritiska och digitala områdena ska utvecklas. Ett utökat samarbete med pedagoger och skolläring ska genomföras för att skapa en samsyn för skolbiblioteksverksamheten. Barn och unga ska ges kunskap om möjligheter att påverka bibliotekets inköp av medier och utformning av lokalerna. Särskilda arrangemang under höstlovsveckan permanentas som en återkommande aktivitet.*

Uppföljning: Ökad utlåning av medier för målgruppen, antal språk- och läsfrämjande evenemang samt antal inköpsförslag från barn- och unga.

[Barnkonventionen](#)

Integration och tillgänglighet

Biblioteket ligger centralt och i markplan med en höj- och sänkbar informationsdisk och i lokalen finns en portabel hörslinga.

Boken kommer-service bedrivs för personer med funktionsnedsättning som inte själva kan ta sig till biblioteket. Biblioteket köper in medier som är särskilt anpassade för denna målgrupp som till exempel lättlästa medier, böcker med stor stil och medier som kan laddas ner på en särskild spelare eller på en dator.

För alla med behov av inlästa medier erbjuds nedladdning via Myndigheten för tillgängliga medier (MTM). Bibliotekspersonalen anordnar inspirationsträffar för personal inom hemtjänsten och vården, frivilliga läsombud och besöker även boendena med bokdepositioner. Samarbete finns kring olika evenemang. På biblioteket finns en Äppelhylla som innehåller medier för barn och unga med funktionsnedsättning.

Personer med annat modersmål än svenska har tillgång till medier på lättläst svenska och medier på andra språk. Även tidskrifter finns på de språk som är mest representerade i kommunen. Tillsammans med SFI arbetar biblioteket för att uppmuntra vuxnas läsning och utveckling av språket. Även på skolbiblioteken finns medier på andra språk. Genom evenemang för barn och vuxna riktade till en bred publik arbetar biblioteket för en hållbar och ökad integration i samhället. Integrationsprojektet Stärkta bibliotek drivs tillsammans med Hultsfreds bibliotek sedan 2017.

Medier för gruppen nationella minoriteter finns i mindre omfattning och insatser för att sprida information om målgruppen pågår fortlöpande. Särskilda insatser på biblioteket bidrar till att sprida information om HBTQ- och jämställdhetsfrågor.

I bibliotekets arbete ingår fjärrlåneverksamhet. Det innebär att personalen beställer hem medier från andra bibliotek. Detta underlättar för bland annat vuxenstuderande att få tillgång till högskole- och universitetsbibliotekens samlingar.

Högsby bibliotek planerar att införa Meröppet. Det innebär att biblioteksbesökare över 18 år kan kvittera ut en kod som ger dem möjlighet att besöka biblioteket även när den ordinarie personalen inte är på plats.

Mål: *Intensifiera det uppsökande arbetet med gruppen personer med funktionshinder genom ökad information om tjänsten Boken kommer, MTM:s tjänster och andra läshjälpmedel. Stärka den uppsökande verksamheten vid gruppboenden vad gäller litteraturförmedling och evenemang samt samarbetet med personalen inom omsorgen. Uppmuntra till aktiviteten Frivilliga läsombud och anordna informationsträffar.*

Äppelhyllor ska iordningsställas på ytterskolornas bibliotek. Andelen läsfrämjande insatser för personer med annat modersmål än svenska ska prioriteras och även medieinköpen som stödjer denna målgrupp. Nationella minoriteter, HBTQ och jämställdhet ska synliggöras i högre grad och personalen ska utbildas inom området. För att öka tillgängligheten på biblioteket bör införandet av Meröppet prioriteras.

Uppföljning: Antal uppsökande aktiviteter och evenemang för målgrupperna, antal utlån på Äppelhyllan samt antal inköpta medier på andra språk.

[FN's deklaration om de mänskliga rättigheterna](#)

Digital inkludering

Rapporter visar att en del av befolkningen står utanför den digitala världen. Detta kan bero på till exempel, ålder, klass, etnisk härkomst och teknikrädsla och medför att personer ställs utanför det snabbt växande informationsflödet och möjligheten att kommunicera med omvärlden. Biblioteket erbjuder regelbundet informationsträffar och förevisar nedladdning av e-medier, användande av läsplattor, mobiltelefoner och datorer. Olika företag och samhällsaktörer bjuds in för att informera om digitala tjänster. Gemensamma evenemangsveckor inom det digitala området genomförs i regionen i samarbete med studieförbund.

Mål: *Ökad digital inkludering genom information till målgrupper som står utanför den digitala världen. Bibliotekspersonalen ska ha möjlighet att delta i kompetenshöjande utbildningar inom området. Den tekniska utrustningen ska anpassas till användarnas behov och önskemål.*

Uppföljning: Antal aktiviteter som bidrar till att minska det digitala utanförskapet. Adekvat teknisk utrustning.

[Kalmar läns digitala agenda](#)

Samverkan

I en mindre kommun med ett begränsat mediebestånd och mindre personalstyrka är samarbete med andra aktörer av stor vikt. Kommunala verksamheter samarbetar med biblioteket som då fungerar som en länk ut mot allmänheten och även som medarrangör. Föreningar, studieförbund, organisationer och lokala initiativ är samarbetspartners för evenemang, informationsspridande och lokal utveckling.

Kommunbiblioteken i länet samverkar med Biblioteksutveckling Region Kalmar län vad gäller utbildningar, transporter av fjärrlån, utvecklingsområden och insatser inom olika projekt. Med hjälp av transporter av medier mellan biblioteken i sydostlänen kan biblioteksanvändarna beställa fjärrlån och får då tillgång till ett stort medieutbud.

Kungliga biblioteket är nationell samordnare för den svenska bibliotekssektorn och samlar in, bevarar och tillgängliggör allt som ges ut i landet. En nationell biblioteksstrategi där bland annat samverkan tas upp kommer att presenteras inom kort.

Mål: *Biblioteket ska sträva efter att i så stor omfattning som möjligt samarbeta med andra aktörer även utanför biblioteksområdet för att stärka sin ställning i samhället.*

Uppföljning: Antal aktiviteter i samverkan med annan aktör.

[Regional biblioteksplan](#)

[Kungliga biblioteket](#)

Utvärdering

Biblioteksplanen bör revideras var fjärde år. Planen gäller till dess att en ny biblioteksplan fastställs.

Medieplan för Högsby kommunbibliotek

Utbud och urval

Bibliotekets mediebestånd ska präglas av mångsidighet, kvalitet, verksamhetens behov och vara aktuellt. Demokrati, yttrande- och informationsfrihet ska ligga till grund för beståndet. Urvalet ska följa gällande lagstiftning. Bibliotekets mediebestånd, som är både fysiskt och digitalt, utgör en av de viktigaste grunderna för verksamheten. Kurslitteratur av mer allmängiltig karaktär, medier på andra språk och medier för särskilda behov utgör del av beståndet. Bibliotekets medier ska vara tillgängliga för alla invånare. Biblioteket ska ha tidskrifter och dagstidningar samt ett mindre bestånd av musik på cd och filmer på dvd.

Policy: *Bibliotekets mediebestånd ska erbjuda något för alla invånare oavsett kulturell och språklig tillhörighet, religion, utbildningsnivå, ålder, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Mediebeståndet ska följa gällande lagstiftning vad gäller åsiktsfrihet.*

Personalgruppen är delaktig i inköpsprocessen vilket gör den mer effektiv. Inköpen till skolbiblioteken görs av respektive skolbibliotekarie i samverkan med pedagoger och elever. Användarnas önskemål ska beaktas i den mån det går. Populär och efterfrågad litteratur ska anskaffas men även smalare och mindre efterfrågad. Beståndet av klassiker bevakas och nytgivna medier köps in. Litteratur av lokalhistorisk karaktär är av stor vikt att köpa in och bevaka. Målsättningen är att allt som kommer ut i skriftlig form och berör Högsby kommun införskaffas. Vad gäller e-medier sätts en maxgräns för vad den får kosta i förhållande till den tryckta boken. Beståndet av e-medier som inte faller under bibliotekets inköpspolicy tas bort.

Gallring

Målsättningen är att fortlöpande gallra inaktuella, slitna, oattraktiva och föråldrade medier. Försäljning av utgallrat material sker i mån av efterfrågan.